

Kuopion strateginen metsäsuunnitelma – osallistamisen tulokset

*Juho Lammi
Tapio
Metsätietoasiantuntija*

TAPIO

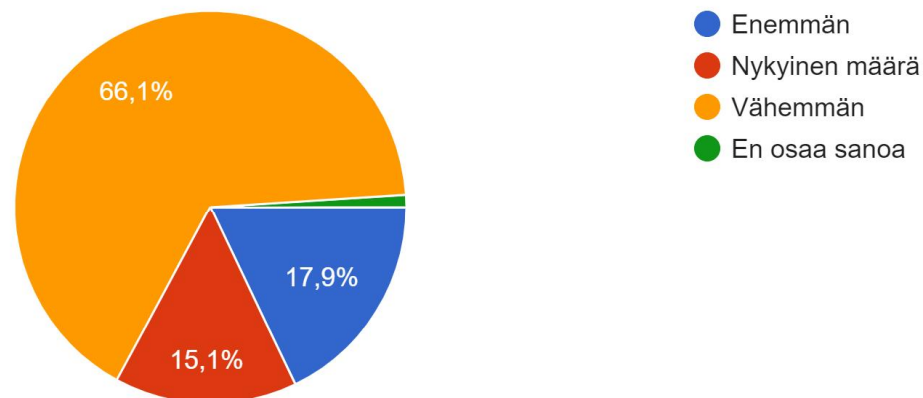
Yleistä kyselystä

- Kysely järjestettiin Google Forms –ympäristössä 12.5.2021–27.5.2021
- Kyselyssä oli 10 eri kohtaa, jossa käsiteltiin keskeisiä teemoja koskien kaupungin metsiä
- Kysymyksiä edelsi lyhyt johdanto
 - Herätti julkista keskustelua johdattelevuudesta. Tarkoituksena oli lisätä kuntalaisten tarttumapintaa aiheeseen, sillä harva näytti ylipäättään lukeneen materiaaleja, mihin kysely pohjautui
- Kysymyksissä oli sekä luokittelut vastaukset ja perustelu / kommentointimahdollisuus
 - Kysymyksessä 10 oli vapaa sana kaupungin metsistä
- Otokoko oli 394. Vaihtelua oli kysymysten välillä
- Tässä esityksessä on nostettu kysymyskohtaisesti vastausten jakauma sekä subjektiivisesti usein samanlaisena toistuvia avoimia vastauksia. Erillisenä liitteenä löytyvät kaikki avoimet vastaukset kysymyksittäin, joista on suodatettu epäasialliset vastaukset pois.

Kysymys 1

Pitäisikö Kuopion kaupungin omistamia metsiä hakata enemmän vai vähemmän kuin tähän asti puunmyyntitulojen näkökulmasta?

392 vastausta

- Kuopion kaupungin omistamien metsien puuston määrä on keskimäärin n. 232 m³/ha, mikä on selvästi korkeampi kuin Pohjois-Savon maakunnan metsissä keskimäärin n. 143 m³/ha. Suuri puuston määrä liittyy siihen, että kaupungin metsät ovat selvästi keskimääräistä vanhempia kuin muissa metsissä Pohjois-Savossa. Puustoa on paljon, koska kaupunki on hakannut metsiään verrattain maltillisesti viime vuosikymmenien aikana. Puunmyyntituloilla ei pystytä kaupungin taloustilannetta ratkaisemaan, mutta myynnistä saatu puunmyyntitulojen rahamäärä vastaa muun muassa noin 60–70 sairaanhoitajan vuosipalkkaa.

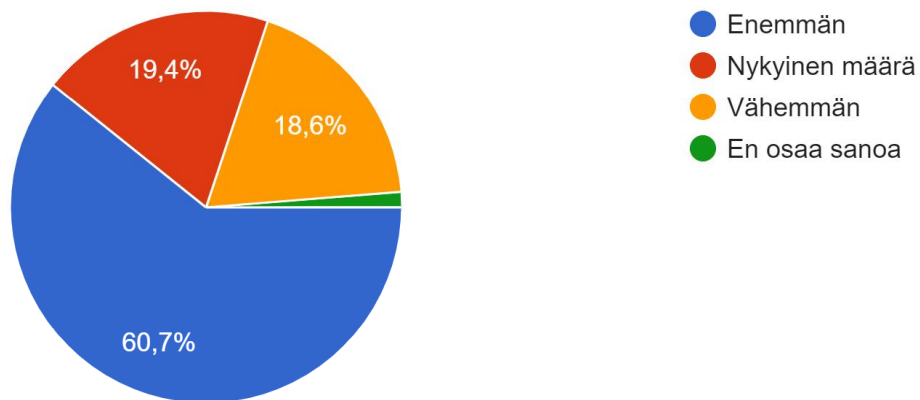
Kysymys 1: Pitäisikö Kuopion kaupungin omistamia metsiä hakata enemmän vai vähemmän kuin tähän asti puunmyyntitulojen näkökulmasta?

- ”Mielestäni on tärkeää, että myyntituloista saadaan rahaa kaupungin kassaan.”
- ”Puun myynnillä ja hakkuilla haetaan vain nopeita voittoja kaikkien muiden arvojen kustannuksella, mutta hakkuumääriä lisäämällä ei millään tavalla saada kestävästi lisätuloja talousongelmiin. Eikä metsätalouden tehostamisen varaan pitäisi laskea lisämenoja.”
- ”Metsien virkistys-, hyvinvointi-, viihtyvyys-, maisema- ja monimuotoisuusarvot ovat paljon tärkeämmät kuin lisähakkuilla saatavat lisätulot. Ne ovat korvaavattomat ja lyhytnäköisellä metsäsuunnittelulla ne ja Kuopion metsäinen vetovoimaisuus menetetään.”
- ”Tätä varten käsittäkseni metsäomaisuutta on. Ja onhan aina rahalle tarvetta, isojen investointien rahoittamisessa. Ei tulisi niin suurta painetta joka vuotiselle veron korotuksille”
- ”Mielestäni metsiä ei tulisi hakata vain puunmyyntituloja silmällä pitäen. Juuri on mediassa ollut esillä metsien arvo luonnon monimuotoisuuden kannalta - se on tärkeämpää kuin monenko sairaanhoitajan palkka metsänhakkuulla katetaan.”
- ”Kaupungin tulee olla edelläkävijä metsien virkistyskäytön ja suojelun osalta. Hakkuumäärien tulee olla hyvin maltillisia.”

Kysymys 2

Tulisiko vanhoja metsiä virkistyskäytön ja tuhoriskin näkökulmista olla enemmän vai vähemmän kuin tällä hetkellä?

392 vastausta

- Runsaspuustoiset metsät ja vanhojen metsien suuri määrä (yli 80-vuotiaita metsiä on noin 47 %, kun niitä on Pohjois-Savossa noin 16 % keskimäärin) luo hyvät puitteet metsien virkistyskäytölle, mutta samalla metsien hyönteis- ja myrskytuhoriski kasvaa puiden elinvoiman heikentymisen johdosta. Toisaalta nuoret metsät vanhojen metsien välissä tuovat vaihtelua ja monipuolisuutta metsämaisemaan.

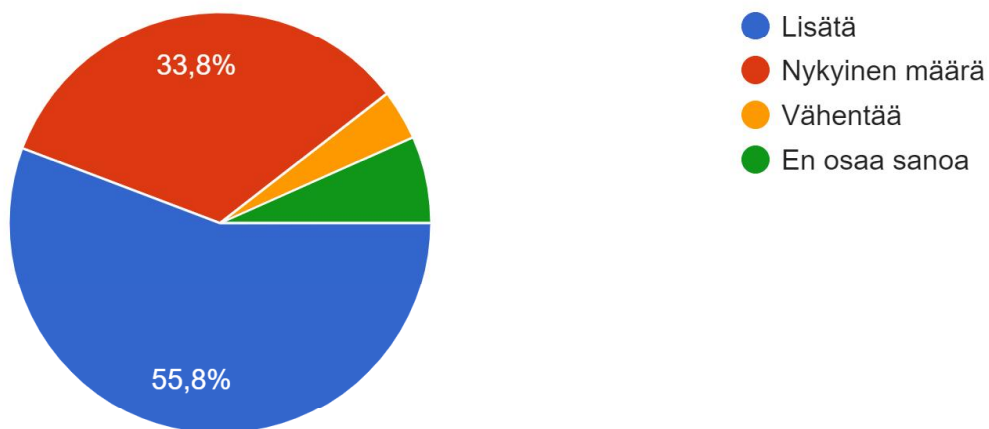
Kysymys 2: Tulisiko vanhoja metsiä virkistyskäytön ja tuhoriskin näkökulmista olla enemmän vai vähemmän kuin tällä hetkellä?

- "Vähemmän koska tuhot pitää ottaa vakavasti."
- "Tuhoriskiä ei ole vanhoissa metsissä sen enempää kuin nuorissa puupelloissakaan, päinvastoin yhden puulajin pelloissa puutuholaisten leviämisen riski kasvaa. Suurin osa tai kaikki metsät tulisi asettaa virkistysmetsiksi ja suojelualueiksi"
- "Tulisi olla enemmän metsiä, joissa on monen ikäistä puuta. Sellaisia on hyvä ruveta suunnittelemaan etenkin niistä metsistä, joissa vanhaa puustoa on jo valmiiksi. Avohakkuusta ei sellaista saa vuosikymmeniin."
- "Tuhoja on jo nähtävissä ja vaarana levitä luonnonsuojeluaueelle."
- "Vanhoissa metsissä lajisto on monipuolisempaa, mikä suojaa myös hyönteistuhoilta, tasa-ikäiset metsät ovat paljon alttiimpia laajemmille tuhoille."
- "Vanhoja metsiä on vaikea löytää, kun puusto on korjattu liian nuorena. Mänty kyllä kasva yli 200 vuotta ja toimii merkittävänä hiilivarastona jos se sallitaan. Ainakin EU:n suositus edellyttää sitä."
- "Vanhassa metsässä virkistysliikkuminen voi olla jopa vaarallista joten vanhat ja sairaat puut pois, niin eivät levitä terveisiin turhia tautejakaan jolloin koko metsä on mennyttä"

Kysymys 3

Tulisiko lehtipuuston osuutta lisätä tai vähentää?

391 vastausta

- Kaupungin metsien lehtipuuston osuus on noin 19,6 % puuston kokonaismäärästä, kun se Pohjois-Savossa on n. 21,8 %. Lehtipuuston osuuden kasvattaminen lisää luonnon monimuotoisuutta ja metsien ilmastomuutokseen sopeutumiskykyä, mutta samalla se alentaa metsien taloudellista tuottoa.

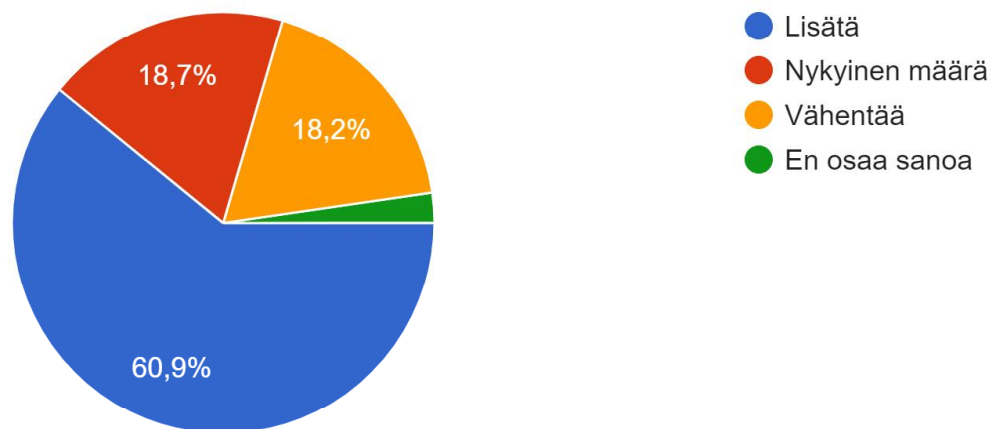
Kysymys 3: Tulisiko lehtipuuston osuutta lisätä tai vähentää?

- "Lehtipuiden osuus on suoraan verrannollinen metsän laatuun ja terveyteen."
- "Metsissä pitää olla monimuotoisuutta eikä näitä puupeltoja.."
- "Metsät joissa esiintyy monipuolinen puulajisto kestävät paremmin ilmastonmuutosta, vaihtelevia ympäristöolosuhteita ja tuholaisia. Lisäksi ne lisäävät luonnonmonimuotoisuutta."
- "Ilmastonmuutos tulee tuhoamaan kuusia ja tilalle tarvitaan lehtipuita."
- "Luontaisen sukcession kautta koivu tulee lisääntymään alueella ilmaston lämmitessä."
- "Nykyisellä hirvieläinkannalla lisääminen ei käytännössä onnistu."
- "Lehtipuusto lisää luonnon monimuotoisuutta ja antaa eri lajeille monipuolisen ympäristön ja kasvualustan. Taloudelliset intressit eivät saa mennä luonnon monimuotoisuuden säilyttämisen edelle!"
- "Lehtipuustoa on hyvä ylläpitää valituissa kohteissa, mutta erityisesti ei-talouskäytössä olevien metsien tulisi antaa uudistua pääasiassa luontaisesti."

Kysymys 4

Tulisiko vanhojen metsien ja lahopuiden määrää lisätä tai vähentää?

391 vastausta

- Kaupungin metsissä on suuria ja vanhoja puita selvästi enemmän kuin Pohjois-Savossa keskimäärin (yli 80-vuotiaita metsiä on noin 47 %, kun niitä on Pohjois-Savossa noin 16 % keskimäärin). Vanhat metsät ja puut luovat nuoria metsiä paremmin edellytyksiä lahopuun ja luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi, mutta samalla metsien tuhoriskit lisääntyvät.

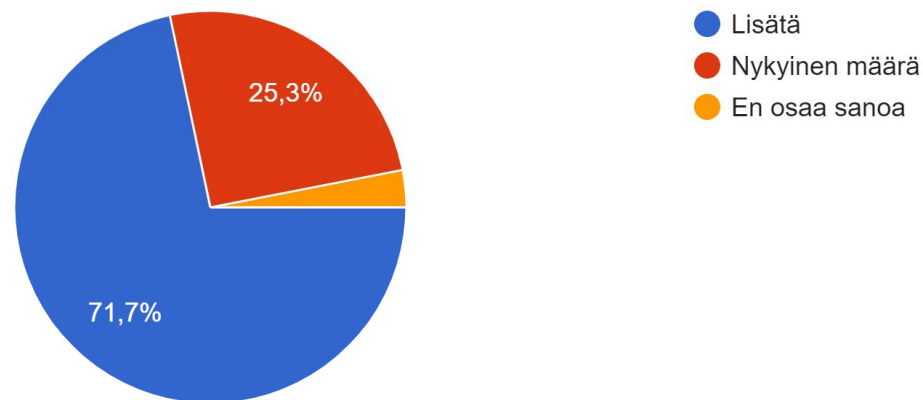
Kysymys 4: Tulisiko vanhojen metsien ja lahopuiden määrää lisätä tai vähentää?

- "Vanhojen metsien ja lahopuiden lisääminen olisi todella hieno valinta kaupungilta, etenkin jos niitä on jo runsaasti."
- "Nuoret metsät sitoo hiiltä paremmin."
- "Pohjois-Savossa on keskimäärin liian vähän vanhempaa metsää, metsiä hakataan koko ajan nuorempana ja nuorempana ja tähän olisi saatava muutos. Kuopio voisi olla esimerkillinen metsien monimuotoisuuden säilyttäjänä!"
- "Vähentäminen järkevää, lahopuu ja monimuotoisuus toteutuu jo suojelluilla alueilla"
- "Harvennuksille voidaan jättää pieniä alueita jo lahoja ja huonokuntoisia säästöpuita, joilla luonnon monimuotoisuus voidaan turvata."
- "Vanhojen metsien ja lahopuun määrän lisäämisellä voidaan tarjota sekä laadukkaita virkistysalueita asukkaille, että turvata luonnon monimuotoisuutta."

Kysymys 5

Onko kaupungin metsiä suojeltu riittävästi vai tulisiko kaupungin metsiä suojella nykyistä enemmän?

392 vastausta

- Kuopion kaupungin metsistä on suojeltu noin 755 ha, mikä on n. 6,6 % metsien pinta-alasta. Pohjois-Savon metsistä on suojeltu keskimäärin noin 2 %.

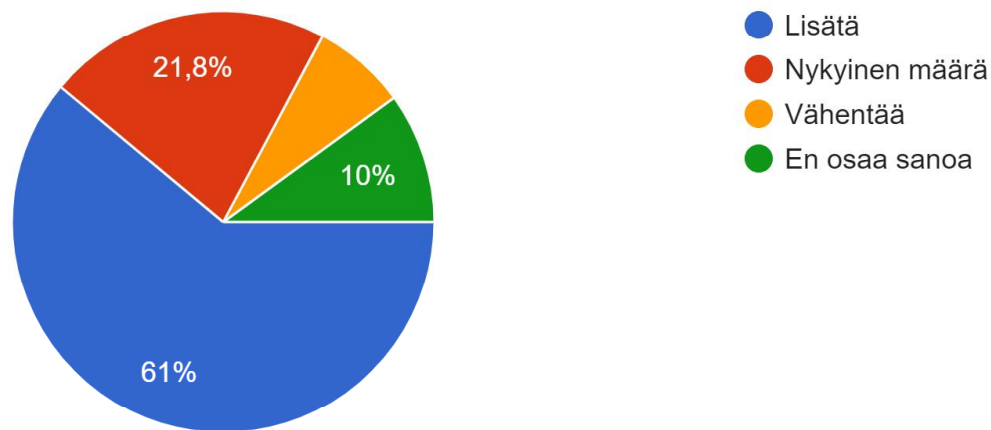
Kysymys 5: Onko kaupungin metsiä suojeltu riittävästi vai tulisiko kaupungin metsiä suojella nykyistä enemmän?

- "Vanhat metsät ja lahopuut tarvitsevat suojelua eli jos näitä arvoja jo on, niin niistä arvokkaimmat tulisi suojella."
- "Ei voida mielettömyyksiin mennä suojelu alueiden kasvatuksella. Tarvitaan puuta teollisuudelle, täten tuloja kassaan ja lisäksi työllisyyttä lisäävä vaikutus kun nykyisellään pidetään"
- "Ehdottomasti lisätä, tuntuu kummalliselta, että tätä pitää edes kysyä, eihän vanhoissa metsissä ja puissa ole mitään vikaa, kuten ei vahuksissa yleensäkkään. Tulisi mieluummin nähdä asia juuri päinvastoin eli arvokkuuteena, viisautena, tulevaisuuden kannalta ainoana oikeana."
- "Kaikki kaupungin omistamat metsät tulisi suojella."
- "Kaupungin metsiä enemmän suojeluun, jotta ekologiset käytävät lisääntyisivät"
- "Kaikki tärkeät kohteet jo suojeltu"
- "Vertailu Pohjois-Savon valtakunnallisesti heikkoon metsien suojelutilanteeseen ylikorostaa Kuopion kaupunkimetsien suojelutilannetta. Suojellut, nykyistä laajemmat ja monipuolisemmat metsäalueet, ovat kuntalaisten viihtyvyyss- ja pitovoimatekijä. Kuopiossa järvi- ja metsäluonto yhdistyvät ainutlaatuisesti ja niillä on myös matkailullinen merkitys. Kuopion lehtokeskus on samalla luonnon monimuotouisuuskeskus, jonka säilyttäminen on jopa valtakunnallisesti merkittävää, mitä osoittaa saatava valtiollinen tuki hankkeille."

Kysymys 6

Tulisiko jatkuvan kasvatuksen menetelmien käyttöä lisätä tai vähentää?

390 vastausta

- Kuopion kaupungin metsiä on hoidettu pääasiassa jatkuvan kasvatuksen menetelmillä taajamametsissä ja muualla kaupunkialueella. Talousmetsissä ja kaupunkialueen ulkopuolella on metsiä hoidettu pääasiassa jaksollisen kasvatuksen menetelmillä.

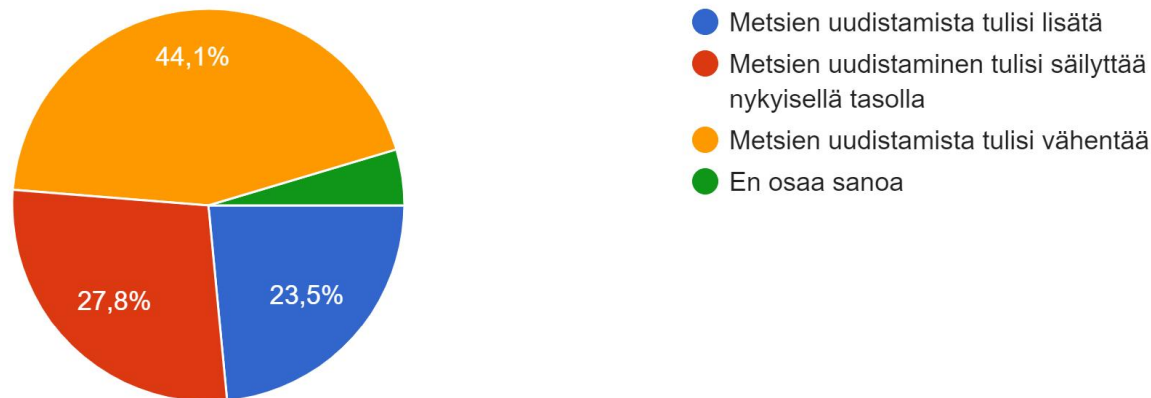
Kysymys 6: Tulisiko jatkuvan kasvatuksen menetelmien käyttöä lisätä tai vähentää?

- ”Jaksollinen on virkistysalueiden ulkopuolella paras”
- ”Jatkuvan kasvatuksen menetelmiä tulisi lisätä myös talousmetsien sekä maaseutualueiden metsissä. Taajamissa ja kaupunkialueilla jatkuvan kasvatuksen menetelmät ovat oleellisia myös viihtyvyyden ja maisemien kannalta. Menetelmiä pitäisi kuitenkin hyödyntää myös talousmetsissä ja siellä, ”missä kukaan ei ole valittamassa tai näkemässä rumia avohakkuita”. Jatkuvan kasvatuksen menetelmillä maasto pidetään puustoisena, hiiltä sitovana ja elinkelpoisena elinympäristönä. Jatkuva kasvatus on tulevaisuutta ja hieno mahdollisuus harrastaa metsätaloutta ilman, että se tuhoaa suomalaista metsäluontoa lopullisesti. Se on myös imagokysymys ja siihen siirtyminen kannustaisi myös muita kuntia ja kaupunkeja ja metsänomistajia kantamaan vastuutaan tulevaisuudesta.”
- ”Tuhoriskit ja kuusettuminen lisääntyvät jatkuvassa kasvatuksessa”
- ”Kaupunki voisi ottaa tavoitteeksi jatkuvan kasvatuksen mahdollisimman laajalla alueella, jotta siitä saataisiin esimerkkiä myös muille maanomistajille.”
- ”Pitäisi määrittää joku takaraja sille, että tiettyyn aikaan mennessä kaikki kaupungin metsät olisivat jatkuvan kasvatuksen piirissä.”

Kysymys 7

Pitäisikö kaupungin metsien vanhojen metsien puustoa uudistaa nykyistä enemmän metsien hiilinielun tehokkuuden parantamiseksi?

392 vastausta

- Kuopion metsien kasvu on n. 6,6 m³/ha/v kun se Pohjois-Savossa on keskimäärin 7,4 m³/ha/v. Puuston kasvu on laskenut johtuen puuston keskimääräistä suuremmasta iästä ja sen tuomasta puiden elintoimintojen hidastumisesta. Kasvaessaan puusto sitoo hiiltä eli puusto toimii hiilinieluna. Metsien merkitys hiilinieluna on laskenut puuston kasvun hidastuessa.

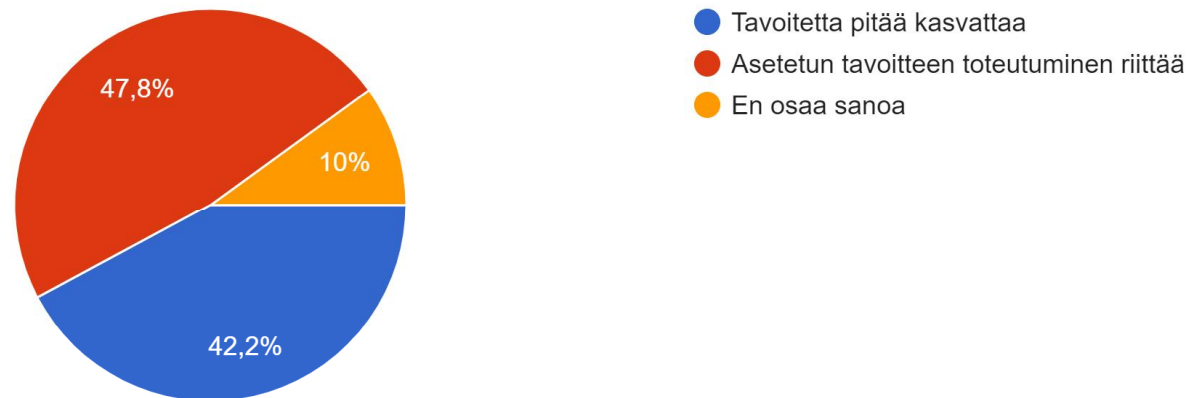
Kysymys 7: Pitäisikö kaupungin metsien vanhojen metsien puustoa uudistaa nykyistä enemmän metsien hiilinielun tehokkuuden parantamiseksi?

- "Metsä uudistaa itse itsensä. Metsä ei tarvitse ihmistä "hoitamaan" itseään."
- "Vanhojen metsien uudistamista ei todellakaan pitäisi lisätä sillä verukkeella, että taimikko sitoisi enemmän hiiltä. Kuutiokasvu ei kerro koko totuutta siitä, miten paljon metsät sitovat ja varastoivat hiiltä. Tutkimuksissa on osoitettu, että myös hyvin vanhat metsät sitovat edelleen hiiltä, vaikkei kasvu olisikaan niin huimaa kuin lannoitetussa puupellossa. Avohakkuissa myös maaperään sitoutuneet hiilivarastot päätyvät takaisin ilmakehään. Mitä kestäväää on siinä, että kasvatetaan vain nuorta metsää, hakataan se mahdollisimman pian, saadaan pari hassua tukkia ja loput poltetaan energiana taivaan tuuliin? Mitenkä tämä on hiilinielujen vahvistamista? Jos hiilinieluja halutaan kasvattaa, voisi Kuopion energia vaikka lopettaa turpeen polton. Myös Kuopion kaupungin mailla olevat heikosti kasvavat ja huonosti tuottavat turvekangasmetsät voitaisiin ennallistaa ja palauttaa hiiltä sitoviksi soiksi. Kuopio voisi myös ostaa suoalueita hiilinieluiksi."
- "Vanhempi puusto toimii myös hiilivarastona, joten pelkästään hiilinielunäkökulmasta asiaa ei voi tarkastella! Lisäksi luonnon monimuotoisuuden suojeleminen ja parantaminen on tärkeysjärjestyksessä vielä pelkkää hiilinielunäkymää edellä."
- "Kaupungin omistamissa metsissä vanhojen metsien osuus on liian suuri maksimaalisen hiilinielun näkökulmasta"

Kysymys 8

Tulisiko hiilinielutavoite asettaa vielä kunniahimoisemmaksi vai riittääkö metsille asetetun tavoitteen toteutuminen tässä vaiheessa?

391 vastausta

- Kaupungin omistamien metsien hiilinielu (puusto + maaperä) on noin 55 500–57 900 t CO₂/vuosi. Luku vastaa noin 5 500 keskivertosuomalaisen hiilijalanjälkeä ja reilua 360 miljoonaa henkilöautokilometriä vuodessa. Kuopion kaupungin ilmasto-ohjelman mukainen kaupungin metsien perusuran mukainen hiilinielutavoite (puusto + maaperä) vuonna 2020 on 16 200 t CO₂/vuosi ja hiilinielutavoite vuoteen 2030 mennessä on 22 200 t CO₂/vuosi. Kaupungin metsien hiilinielutavoitteen täyttyä siis reilusti.

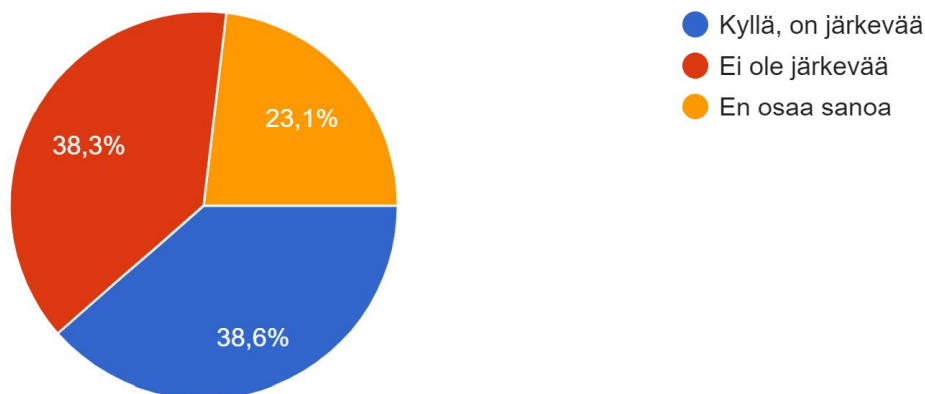
Kysymys 8: Tulisiko hiilinielutavoite asettaa vielä kunniahimoisemmaksi vai riittääkö metsille asetetun tavoitteen toteutuminen tässä vaiheessa?

- ”Monimuotoisuudesta huolehtiminen on tärkeintä tässä vaiheessa. Hiilinielut tulevat siinä sivussa ihan itsestään.”
- ”Nykyinen tavoite riittää, mikäli tavoitteen nostaminen tarkoittaisi jaksollisen hakkuun ja uudistamisen lisäämistä ja vanhan metsän vähentämistä”
- ”Tavoitetta voisi lisätä, tässä voisi kunta ottaa esimerkillisen aseman ja hyötyä siitä mahdollisesti tulevaisuudessa. Antaisi myös hyvän kuvan kuntalaisille, että kunta haluaa turvata ihmisten elinolot myös tulevaisuudessa!”
- ”Ei tule lisätä. Nykyinen taso on hyvä ja riittävä.”
- ”Pelkän hiilinielun sijasta on oleellisempaa tarkastella kokonaisuutta siltä kannalta mitkä vaihtoehdot tukevat eniten ilmastonmuutoksen torjuntaa ja luonnonmonimuotoisuutta.”
- ”Hiilinielun parantaminen hidastaa ilmastonmuutosta, siksi sitä tulee parantaa.”

Kysymys 9

Onko oikein ja järkevää, että kaupunki varautuu tuleviin vuosiin varaamalla alueita/metsää kaupungin kasvua ja tulevia tarpeita varten ja metsiä hoidetaan tulevaa käyttötarkoitusta varten?

389 vastausta

- Kaupungin metsistä noin 2 200 ha on luokiteltu maankäytön muutosalueiksi, joille on arvioitu tulevan maankäytön muutoksia seuraavan 40 vuoden aikana. Maankäytön muutosalueen metsiä hoidetaan metsiä valmentamalla ensisijaisesti tulevaa maankäyttöä ajatellen.

Kysymys 9: Onko oikein ja järkevää, että kaupunki varautuu tuleviin vuosiin varaamalla alueita/metsää kaupungin kasvua ja tulevia tarpeita varten ja metsiä hoidetaan/muokataan tulevaa käyttötarkoitusta varten?

- "Kaupunki kasvaa ihmisten määrän lisääntyessä ja siihen tulee varautua"
- "Maankäytön muutosalueet kattavat ison osan kaupungin metsistä. Ensisijaisesti rakentamista tulisi sijoittaa jo kaavoitetulle/rakennetulle alueelle. Metsille tulisi tehdä pitkänaikavälin suunnittelua ja hoitaa kestävästi jatkuvan kasvatuksen menetelmillä vaikka niitä ei myöhemmin käytettäisiinkin muihin tarkoituksiin kuin metsätalouteen. Varautumisen järkevyys riippuu ihan suunnitellusta metsien käytöstä."
- "Onhan se järkevää. Täytyy vaan muistaa, että suunniteltujen asuinalueiden läheisyyteen kannattaa säilyttää myös mahdollisimman luonnontilaista metsää kaupunkilaisten viihtyvyyttä ajatellen. Se kun on nykyään kovasti muodissa tuo luonto ja siellä samoilu. Ne on niitä vetovoimatekijöitä ne puhtaan vedet ja luonnontilaiset metsät."
- "Jos kaavassa alue vaikkapa rakennetaan niin metsästä on saatava maksimaalinen tuotto ennen alueen metsätalouskäytön loppumista, muutoin haaskataan kyseisen metsälön potentiaali"
- " Juuri näillä alueilla nopeakiertoisia lehtipuita voidaan suosia ja jättää vanhahkot metsät aidosti vanhenemaan."

Kysymys 10: Millaisia muita odotuksia sinulla on kaupungin metsien hoidon periaatteiden osalta tai mitä muuta kerrottavaa sinulla on juuri tällä hetkellä kaupungin metsistä?

- "Hyvä Kuopio ♡ Pitäkää hyvä huoli arvokkaasta metsäomaisuudestanne. Hoitakaa sitä käyttötarkoituksen mukaan."
- "Kaikki vanhat metsät tulee suojella. Lisärakentaminen tulisi kohdentaa luontoarvoltaan vähäpätöisemmille alueille vanhojen metsäalueiden sijaan. Asuinalueille tulisi jättää luonnontilaista metsää keinotekoisien istutusten sijaan."
- "Pidetään metsät tehokkaasti tuottamassa ja varataan osa virkistystä varten. Puijolla on tehtävä hakkuita, jottei hyönteistuhot pääse leviämään."
- "Kaupungin pitäisi panostaa metsissä virkistyskäyttöön. Avohakkuiden aika on ohi."
- "Metsät ovat todella tärkeitä. Toivoisin järkeä ja malttia metsänhoitoon ja vanhojen metsien suojelua."
- "Hyvä, että näitä kysellään. Metsien käytöllä on taloudellisen hyödyn ohella myös virkistys-, maisema- ja hyvinvointihyötyä."
- "Kaavoituksen, rakentamisen ja luonnon arvojen yhteensovittaminen tulevaisuus huomioiden."

Lausunnot

- Osallistamista varten pyydettiin lausuntoja eri sidosryhmiltä. Varsinaisia lausuntoja saatiin kaksi:
- **Pohjois-Savon luonnonsuojelupiiri ry** korostaa vanhojen metsien merkitystä ihmisten mielihyvän tuottajina ja metsien positiivisten terveysvaikutusten tuottajina. Lausunnon mukaan taajamametsiä 10 km:n säteellä taajamista ei tulisi hoitaa ollenkaan ja virkistymetsien tulisi kasvaa jatkuvan kasvatuksen periaatteella. Lisäksi luonnonsuojelupiiri korostaa metsien merkitystä matkailutulon tuottajana metsänhoidosta saatavien tulojen sijaan.
- **Kuopion Luonnon Ystävien yhdistys ry** esittää kaupunkimetsien hoidossa suojele-, maisema- ja virkistysarvoja ensisijaisiksi taloudelliseen tuottoon nähden. Jatkuvaa kasvatusta tulisi harjoittaa myös talousmetsissä. Suojelualueiden määrää tulisi lisätä minkä esityksen tueksi on toimitettu Aallokas OY:n laatima erillinen esitys.

Webinaari 25.5.2021

- Kuopion kaupungin strategisen metsäsuunnitelman päivittämistä varten tehtyjen laskentojen tulosten ja kuntalaisten osallistamista varten toteutettiin myös tuloswebinaari Teams live events -palvelussa 25.5.2021 klo 17–18. Tuloswebinaarista laitettiin myös tallenne Kuopion kaupungin verkkosivuille jälkeinpäin katsottavaksi
- Tuloswebinaari oli avoin kaikille ja tuloswebinaarissa käsiteltiin strategisen metsäsuunnitelman päivittämistä ja keskeisiä laskentatuloksia koko Kuopion kaupungin metsäomaisuuden osalta. Osallistujamäärä jäi pieneksi
- Webinaarissa korostui muutama teema:
 - Kuviotaso- ja paikkatietotaso
 - Metsikön ikä, mikä on vanha metsä?
 - Maaperähiili
 - Jyväskylän kaupungin metsäohjelman osallistaminen